

Gəncə şəhər F.Əmirov adına 1 nömrəli Uşaq Musiqi Məktəbi



Şərqdə professional musiqi tədrisinin birinciləri sırasında özünəməxsus mövqeyi ilə seçilən Gəncə şəhər F.Əmirov adına 1 nömrəli uşaq musiqi məktəbinin 2023-cü ildə 100 yaşı tamam olur. Zəngin tarixinə, Azərbaycan musiqi mədəniyyətinə bəxş etdiyi yüzrlərlə istedadlı musiqiçi-məzunlarına görə bu məktəbi əsl musiqi məbədi adlandırmaq mümkündür.

Məktəbimizin tarixində ilk diqqət çəkən məqamlar elə onun yaradılması və formalaşması ilə bağlıdır. Bu nəcib əməlin həyata keçməsində dahi Ü.Hacıbəyovla yanaşı o dövrdə Gəncə şəhər İncəsənət İşçiləri birliyinin sədri Bülbülün, eləcədə məktəbin ilk direktoru, məşhur tarzən Məşədi Cəmil Əmirovun böyük xidmətləri olmuşdur. Məlumdur ki, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda, o cümlədən Gəncəmizdə möhvümata, cəhalətə meyilli stereotiplər hələki kifayət qədər təsirli idi. Eyni zamanda zövqün əsrlərlə muğam və aşıq musiqisi üstündə formalaşdığı bir cəmiyyətdə professional musiqinin tədrisi, yumşaq desək alqışlanmırdı. Bütün çətinliklərə baxmayaraq 1923-cü il avqustun 26-da Gəncədə ilk musiqi məktəbinin şərəfli ömür yolu başlandı. Məktəbdə Şərq və Avropa şöbələri yaradıldı. Məşədi Cəmil Əmirovun rəhbərlik etdiyi Şərq şöbəsində Musa Şuşinski, Həmzə Əliyev kimi muğam ustadları çalışırdılar. Avropa şöbəsində işləmək üçün yerli mütəxəssislər olmadığından Mosk-

va, Sankt-Peterburq və Kiyev şəhərlərində musiqiçilər dəvət olundular. Şöbənin rəhbəri Moskva Dövlət Konservatoriyasının məzunu, pianoçu Xruleviç təyin edildi. Patapova, Levinov, Qallinina, Serotina, Şults, Konetskaya, Fradkina və başqaları uzun illər Gəncə musiqi məktəbində səmərəli fəaliyyət göstərdilər. Onlardan əksəriyyəti ömürlərinin qalan hissəsini qonaqpərvər Gəncə ilə bağladılar, bu şəhərin sayılıb seçilən sakinlərinə çevrildilər.



1930-cu ildə Üzeyir bəyin təklifi ilə məktəbdə Gəncənin ilk Xalq Çalğı alətləri ansambli yaradılmışdır. Məhz bu ansamblin tərkibində ilk dəfə Gəncəli xanımlarda səhnəyə çıxmağa başladılar.

Həmin dövrdə Skripka, Violonçel kimi alətlərdə ifa edən milli kadrlar yetişdirmək



sayılı Uşaq Musiqi məktəbi adlandırılan müəssisəyə mahir tarzən Abbasəli Vəliyev rəhbərlik etməyə başladı. Həddən artıq ziyalı, mülayim görünüşlü bu insan işinə qarşı çox həssas və tələbkar idi. Musiqi Texnikumuna isə professional pianoçu Zinyət Kərimova rəhbər təyin edilmişdi.

Texnikuma daxil olmaq üçün xüsusi qəbul komissiyası və imtahanlar təşkil olundu.

Skripkaçı müəllim Nina

Verbovanın xatirələrindən: "1955-ci ildə 1 nömrəli musiqi məktəbinin Skripka sinfinə daxil oldum. Məktəb indiki H.Əliyev prospektindəki Uşaq poliklinikasının binasında yerləşirdi. Binanın sağ qolu Musiqi məktəbi kimi, sol qolu Musiqi Texnikumu kimi fəaliyyət göstərirdi. Bəzi təcrübəli pedaqoqlar eyni zamanda həm məktəbdə, həm də Texnikumda dərs keçirdilər. Həmin illərdə Gəncədə musiqiyə böyük axın başlamışdı. Məsələn, 1962-ci ildə məzunlarının bəlkə də 80 faizi Musiqi Texnikumuna daxil olmuşdular. O dövrü bəlkə də "Gəncə musiqisinin qızıl dövrü" adlandırmaq olar".

Doğrudan da həmin illərdə məktəbimizdə onlarla istedadlı, böyük uğurlar qazanmış musiqiçilər yetişdilər. Məsələn, skripkaçı Mark Lazareviç Fradkin məktəbimizdə 40-45 nəfər skripka ifaçısından ibarət "Unison" ansambli təşkil etmişdi: Mehdiyev Ba-

üçün məktəb müəllimləri istedadlı uşaqlar sorağı ilə evləri gəzməli olurdular. Bu zəhmətin bəhrəsidir ki, 30-cu illərin sonunda artıq məktəbin Kamera Orkestri yaradılmışdır.

Böyük Vətən müharibəsi bu inkişafa da öz zərbələrini vurdu. Məktəbin demək olar ki, bütün kişi müəllimləri musiqi alətini silaha dəyişməli oldular.

Xatırladım ki, ilk direktor Məşədi Cəmil Əmirov 1928-ci ildə dünyasını dəyişmişdir.

1933-1938-ci illərdə məktəbə İsaq Bağirov, 1938-1942-ci illərdə isə Məşədi Mehdiyev rəhbərlik etmişdirlər.

İstedadlı bəstəkar Fikrət Əmirov 1942-ci ildə cəbhədə yaralandığı üçün ordundan təxris edilmişdi. Üzeyir bəyin məsləhəti ilə musiqi məktəbinə və Gəncə Dövlət Filarmoniyasına 21 yaşlı gənc istedad rəhbərlik etməyə başladı. Onun rəhbərliyi ilə tez tez təşkil edilən konsertlər ağır müharibə illərində cəbhəyə yollanan, yaxud hospitalarda

müalicə alan əsgərlərə böyük ruh yüksəkliyi və qələbə əzmi aşılayırdı.

Müharibədən sonrakı dövr barədə pianoçu-müəllim Sədaqət Səfərova maraqlı xatirələr danışdı: "1948-ci ildə məktəbin fortepiano sinfində dərs almağa başladım. Deyim ki, məktəbə qəbul zamanı uşaqların musiqi qabiliyyəti çox diqqətlə yoxlanılırdı.

Xatırlayıram, konsert zalında iki royal qoyulmuşdu. Onlardan biri qırmızı "Steinway", digəri qara "Blutner" idi. Məktəbdə təşkil edilən klassik musiqi gecələrində bu alətlərdə çalmaq bizə nəsib olanda özümüzü dünyanın ən xoşbəxti sanırıq. O dövrdə məktəbimiz ixtisas musiqi məktəbi idi və 7-ci sinfi yaxşı qiymətlərlə bitirən şagirdlər imtahansız elə buradaca yerləşən Musiqi Texnikumuna keçirilirdi".

1954-cü il musiqi məktəbi və texnikum hər biri müstəqil fəaliyyətə başladılar. Artıq 1

yandır, Cəfərov Ramiz, Abbasov Alik, Neizvestnyy Semyon, Hacıyev Zahid, R. Bağirov, Qonaşvili Samson və başqaları... Onu da deyim ki, hazırda S. Qonaşvili Tbilisi Dövlət Konservatoriyasının professoru olmuşdur.

Məktəbimizin qızlardan ibarət qarmon çalınan ansambli fəaliyyət göstərirdi.

Təsadüfi deyil ki, həmin dövr məzunlarının əksəriyyəti məsələn, Ə. Hacızadə, N. Tağızadə, T. Bağirova, R. Rəhimova, Z. Məmmədova, S. Hüseyinli, Z. Səfərova, S. Məmmədova, N. Vəliyeva, X. Usubova, H. Hacızadə, Z. Ağayeva, F. Talışinskaya, T. Səfərova, R. Mehtiyeva, E. Xaliova və başqaları şəhərimizdəki Musiqi Kollecinin aparıcı müəllimlərindən olublar.

O vaxtlar məktəb indiki Elm Mərkəzinin binasının üç mərtəbəsində yerləşirdi. Daim qaynayan yüksək yaradıcılıq abu-havası var idi. Dəhlizlərin divarlarında dahi musiqiçilərin ölməz kəlamları iri hərflərlə həkk olunmuşdu. Soyuq payız, qış axşamlarında isti siniflərdə şər qarışanadək tələbkar müəllimlər həvəsli dərs keçirdilər.

Direktor Abbasəli müəllim istedadlı uşaqları daim nəzarətdə saxlayır və onların təhsilinin sonrakı davamına xüsusi fikir verirdi. O, həmçinin məktəbdə 20 il mövcud olan Xalq Çalğı Alətləri orkestrinə drijorluq etmişdi. Hər il keçirilən festivallarda, respublika müsabiqələrində, mahnı bayramlarında şagirdlər fəal iştirak edirdilər. Mütləq olaraq hər il istedadlı şagirdlərin Azərbaycan Televiziyasında iştirakı təşkil olunurdu.

1982-2004-cü illərdə məktəbə istedadlı tarzən Nürəddin Əhmədov rəhbərlik etmişdir. Bu illərin ən əlamətdar hadisələrindən biri Az. SSR Nazirlər Sovetinin 17 mart 1987-ci il tarixli 82 nömrəli qərarı ilə musiqi məktəbinə Fikrət Əmirovun adının verilməsi olmuşdur.

Təəssüf ki, 90-cı illərdə vətənimizi bürümüş siyasi və iqtisadi sarsıntılar mədəniyyətimizdən də yan keçmədi. Musiqiyə olan marağın bir qədər azaldığı dövrdə bütün çətinliklərə baxmayaraq musiqi məktəbi öz ənənələrinə sadıq qalmış, onları yaşatmış və gələcək nəsillərə ötürmüşdür. 2002-ci ildə məktəbdə F. Əmirovun 80 illik yubileyi münasibəti ilə dünya şöhrətli bəstəkarın "Xatirə muzeyi" yaradılmışdır. Belə əlamətdar hadisə ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının o vaxtki Mədəniyyət Naziri Polad Bülbüloğlu məktəbin qonağı olmuşdur. Bu hadisə sanki məktəbin inkişafının yeni bir mərhələsinə təkan olmuş, müəllim və şagirdlərdə ruh yüksəkliyi əmələ gətirmiş, məktəbin abuhavasını yenilənmişdir.

2004-cü ildən Musiqi məktəbinin müdiri istedadlı pianoçu Aidə xanım Əmrahovadır.

Təbiidir ki, belə zəngin tarixi ənənələri olan qocaman məktəbə rəhbərlik etmək şərəfli olduğu qədər də, məsuliyyətlidir. Sevindirici haldır ki, məktəb keçmiş ənənələrinə sadıqdır. Mütəmadi olaraq keçirilən məktəb daxili müsabiqələr, bəstəkarların yubileylərinə həsr olunmuş konsert gecələri, respublika müsabiqələri, müəllim və şagirdlərin hesabat konserti, şəhər tədbirlərində çıxışlar buna sübutdur. Məktəbin şagirdləri Q. Qarayevin 90 illiyinə həsr olunmuş "Gənc Musiqiçilər təhlil və ifa edir" Respublika





müsabiqəsində, Xalq Çalğı Alətlərinin ifaçılarının Respublika müsabiqəsində və digər müsabiqələrdə yüksək mükafatlar qazanmağa müvəffəq olublar. Gənc Skripkaçıların "Unison" ansamblı bərpa olunmuşdur. Məktəbimizin xor kollektivi musiqi məktəblərinin Respublika xor baxışında, demək olar ki, hər il ilk səslənişi olan əsərlərlə münsiflər heyətinin diqqətini cəlb etmişdir.

14 may 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin 47 nömrəli əmrinə əsasən məktəbin 85 illik yubileyi çox möhtəşəm şəkildə keçirilmişdir. Yubileydə tamaşaçıları 1923-cü ilə aparan səhnəciklər göstərilmişdir. 65 müəllim Təşəkkürnamələr, Fəxri fərmanlarla təltif edilmişdir.

Məktəb öz yetirmələri, yetirmələr isə bu məktəblə fəxr edirlər. Dünya şöhrətli F.Əmirov, unudulmaz bəstəkarlar T.Hacıyev, Q.Hüseynli, F.Nağıyev, Drijorlar N.Əzimi, F.Sadıxov, professor U.Xəlilov, professor, musiqişünas alim N.Rəhimova, musiqişünas alim R.İsmayilzadə, "Göygöl" ansamblının yaradıcısı Xalq artisti F.Verdiyev, Əməkdar Mədəniyyət işçisi Ş.Rzayev, Kamera orkestrinin bədii rəhbəri Xalq artisti R.Bayramov, Xalq çalğı alətlər orkestrinin drijoru Əməkdar artist E.Elçiyev, tarzən, Əməkdar artist M.Məmmədov, professor, musiqişünas alim S.Qurbanəliyeva və bir çox başqa adlı sanlı musiqiçilər məhz 100 yaşlı F.Əmirov adına 1 nömrəli uşaq musiqi məktəbinin yetirmələridir.

2013-cü ilin payız günlərinin birində hər il olduğu kimi, F.Əmirov adına 1 nömrəli uşaq musiqi məktəbində F.Əmirovun yubileyi ilə

bağlı həyəcan yaşanırdı. Axı bu məktəb böyük qürurla öz məzunu olmuş dahi bəstəkarın adını daşıyır və hər il böyük məsuliyyətlə onun ad gününü qeyd edir. Həm də ki, bu il bəstəkarın yubileyinə təsadüf edirdi. Elə bununla əlaqədar olaraq, vurulmuş telefon zəngi bütün məktəbi həyəcanlandırmışdı. Bəstəkarın İngiltərədə yaşayan bacısı Şəfiqə xanım şəhərimizdə idi. O qardaşının adını daşıyan musiqi məktəbinə baş çəkib, onun xatirəsini yad etmək arzusunda idi.

Bu xəbər bizi həm sevindirmiş, həm həyəcanlandırmış, həm də böyük marağımıza səbəb olmuşdu. Səbirsizliklə qonağı gözləyirdik. Budur, nəhayət, qonaqlar məktəbin həyətinə daxil olur və şagirdlər gül dəstələri ilə onları qarşılayırlar.

Biz çox qərribə hisslər yaşayırdıq, sanki qeyri adi bir qüvvə bizi sehirləmişdi. Elə ilk dəqiqələrdən Şəfiqə xanım öz mülayimliyi, səmimiyyəti və son dərəcə ziyalılığı ilə bizi özünə ram edərək çox asanlıqla ətrafını xoş bir ünsiyətə cəlb etmiş oldu. Məktəbin həyətinə qoyulmuş bəstəkarın büstü qarşısında bir müd-



dət dayandıqdan sonra qonaqlar içəri daxil oldular.

Şəfiqə xanım xoş təəssüratlarla divarlardan asılmış stendlərə nəzər yetirirdi. Burada stendlərdən biri onun diqqətini xüsusi ilə cəlb etdi. Bu, yarandığı gündən məktəbə rəhbərlik edən müdirlərin şəkillərindən ibarət stend idi. O, şəkillərin əksəriyyətini tanıyır və maraqlı fikirlər söyləyirdi. O, stendlərin birində atasının və bacısının şəkillərini görüb çox təsirlənərək dedi: "Bu şəkilin 100 yaşı var..."

Daha sonra qonaqlar bəstəkarın məktəbdə təşkil olunmuş "Xatirə" muzeyinə baş çəkdilər. Muzeydə qonaqları məktəbin şagirdlərindən ibarət Kamera orkestri bəstəkarın "Min bir

gecə" baletindən "Quldurların rəqsi" ilə qarşıladı. Daha sonra məktəbin şagirdlərindən ibarət Xalq Çalğı alətlər ansamblı bəstəkarın "Gülüm" romansını ifa etdilər. Əsərləri diqqətlə dinlədikdən sonra Şəfiqə xanım kövrələrək, Orkestrin drijoru və bədii rəhbərləri olan qocaman müəllimlər - Nina Verbovaya, Vaqif Qaraxanova və məktəbin şagirdlərinə öz dərin minnətdarlığını bildirdi.

Konsertin sonunda Şəfiqə xanım uşaqların əhatəsində duraraq dedi:

"- Mən fəxr edirəm ki, gəncəliyəm və Gəncəmdə belə istedadlı uşaqlar var. O qədər sevirəm ki, elə bil, təzədən anadan olmuşam".

Belə xoş təsüratlarla qonaqlarımız məktəbdən ayrıldılar. Bu görüşlə bağlı xatirələr yaddaşımıza əbədi həkk olundu.

27-30 aprel 2018-ci il tarixində Akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsinə həsr olunan "Zəriflik" Beynəlxalq musiqi festivalında F.Əmirov adına 1 nömrəli uşaq musiqi məktəbinin şagirdləri Violində - Kərimova Nazəni, Sadıxova Rəna, Qanunda İslamova Məryəm Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasının Kamera Orkestrinin müşayiəti ilə Gəncə Dövlət Filarmoniyasının səhnəsində çıxış etmişlər. Orkestrə Drijor, Azərbaycan Xalq artisti Teymur Göyçayev rəhbərlik etmişdir.

2017 - ci ilin noyabr ayında Fikrət Əmirovun 95 illik yubileyi Gəncə şəhər Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzində məktəbin şagird və müəllim kollektivinin iştirakı ilə konsert proqramı keçirilmişdir.

İnanıram ki, bu məktəb öz şərəfli keçmişinə nəzər salıb, gələcəyini qürurla və yeni nailiyyətlərlə davam etdirəcək, Azərbaycan musiqi salnaməsini parlaq adlarla daim zənginləşdirəcəkdir.